

Budget 2018 med plan 2019-2020

Avfall

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Mål	3
2.1 Danderyds kommun genomför en väl utförd och trafiksäker hämtning av avfall samt erbjuder ett tillfredställande avfallstjänsteutbud.....	3
2.2 Frisk luft.....	4
2.3 God bebyggd miljö.....	5
2.4 Giftfri miljö.....	6
3 Ekonomi (budget)	7
3.1 Drift.....	7
3.2 Investeringar.....	8
4 Förslag till budget 2018	9
5 Utmaningar inför framtiden	9

1 Inledning

Avfallsverksamheten ansvarar för att insamla hushållsavfall från hushåll och verksamheter i kommunen samt informera om korrekt hantering av avfall. Genom att kommunen insamlar avfallet säkerställs det att avfallet tas hand om på ett miljöriktigt sätt och inte riskerar att orsaka fara för hälsa eller miljö.

Två ordinarie och en tillfällig personal arbetar med avfallsfrågor såsom planering, driftuppföljning och invånarkontakt på kommunen. Hushållsavfallet samlas in av en upphandlad entreprenör och överlämnas till kommunens delägda avfallsbolag SÖRAB. Från SÖRAB går gemensamma transporter av rest- och matavfall till Uppsala för behandling. Restavfallet energiåtervinns genom förbränning vid fjärrvärmeproduktion och matavfallet rötas så att biogas och biogödsel kan produceras. SÖRAB har även ansvaret för återvinningscentralerna i delägarkommunerna och samtliga anläggningar är tillgängliga för Danderydsborna.

Avfallsverksamheten strävar hela tiden efter att underlätta för avfallsabonenterna att bidra till miljönytta. Detta görs genom att erbjuda ett brett utbud av avfallstjänster som kan anpassas efter abonnentens egna behov och ambitionsnivåer. Genom att informera om att den enskilde abonnenten kan se till att avfallet tas hand som en resurs, och hur denne på egen hand påverkar volymen avfall som genereras, ökar avfallsverksamheten kunskapen och medvetenheten om sambandet mellan avfalls- och miljöfrågor.

2 Mål

Inriktningsmål:

2.1 Danderyds kommun genomför en väl utförd och trafiksäker hämtning av avfall samt erbjuder ett tillfredställande avfallstjänsteutbud

Ambitioner kommande budgetperiod är att arbeta för en ökad kundnöjdhet hos invånarna och bedriva systematiskt arbete med att öka trafiksäkerheten vid avfallshämtning

Verksamhetens styrkor är det generösa serviceutbudet kommunen erbjuder och som underlättar för invånarna att lämna sitt avfall till återvinning och återbruk. Verksamheten har dessutom tillräckliga personella resurser för att hantera arbetsmiljörelaterade avfallshämtningsproblem.

Förändringar av avfallshämtning på grund av arbetsmiljöproblem kan i många fall uppfattas som besvärande för kunden och därför komma att påverka resultatet negativt.

För att förbättra måluppfyllelsen kommer verksamheten att fortsatt utveckla tjänsteutbudet och kommunicera innehållet till abonnenterna. Vidare kommer verksamheten systematiskt arbeta för att minska trafikfarliga backningar och andra arbetsmiljörelaterade problem i tät dialog med fastighetsägaren.

Resultatmål:

2.1.1 Medborgarnas nöjdhet gällande avfallshämtning i Danderyds kommun

Nyckeltal	Resultat 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020
Nöjd medborgarindex från SCB	75 %	65 %	70 %	70 %	70 %

Medborgarnas nöjdhet gällande avfallshämtning i Danderyds kommun

Nyckeltalet mäts i SCBs Nöjdmedborgarindex genom frågan "vad tycker du om sophämtningen i din kommun?". Frågan betygssätts på en skala från 1-10 där 10 är bäst och i nyckeltalet används procenten som svarar 8-10 på frågan. Avfallsverksamheten föreslår att målnivån höjs med 5 % till 2018 från 65 % till 70 %, vilket speglar ambitionerna om att erbjuda ett tillfredsställande avfallstjänsteutbud. SCB:s nöjd medborgarundersökning genomförs från och med 2017 under hösten för Danderyds kommun varför 2017 års resultat inte kan redovisas förrän i helårsbokslutet.

Resultatmål:

2.1.2 Säkrare trafik- och boendemiljö i samband med avfallshämtning

Nyckeltal	Resultat 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020
Antalet minskade trafikfarliga backningar med avfallsfordon	19 st	Minst 5 st	Minst 16 st	Minst 16 st	Minst 16 st

Minska antalet trafikfarliga backningar med avfallsfordon

Avfallsverksamheten arbetar systematiskt med att minska antalet trafik- och arbetsmiljöfarliga backningar med sopbil. Backning innebär en stor risk både för den som arbetar och vistas på gatan och uppstår när vägen till hämtplatsen för avfall saknar godkänd vändmöjlighet. Backning är av arbetsmiljöverket inte ett godkänt sätt att framföra tunga fordon på då det framkallar stress och oro hos chauffören eftersom att risken för en olycka är stor. När ett arbetsmiljöproblem uppstår kan ett så kallat skyddsstopp inträffa vilket innebär att en akut förändring av avfallshämtningen måste ske. För att förebygga risken för akuta åtgärder arbetar kommunen tillsammans med entreprenören proaktivt med ett antal olika åtgärder. Sedan våren 2017 nyttjas en mindre sopbil med mindre vändradie än ett normalstort fordon. På ett antal platser kan anläggande eller utvidgning av vändplaner vara en lösning. Där inte tidigare nämnda åtgärder kan genomföras anvisas fastighetsägare nya hämtningsplatser för avfall. Inför 2018 kvarstår cirka 65 gator där backning sker. För att på ett systematiskt sätt utfasa dessa backningar har avfallsverksamheten som målsättning att åtgärda samtliga dessa till 2021 och därmed årligen minska antalet backningsplatser med 16 stycken.

Inriktningsmål:

2.2 Frisk luft

Ambitionen kommande budgetperiod är att säkerställa att avfallsverksamheten bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser.

Styrkor för verksamheten är att fordonsflottan som utför avfallsinsamling i Danderyd till största del är fossilbränslefri. En miljöriktig avfallshantering bidrar till målet och är vad avfallsverksamheten dagligen eftersträvar.

För att öka återvinning, återbruk och minska avfallsmängden krävs beteendeförändringar som kan ta lång tid att åstadkomma och se effekten av.

Åtgärder som planeras är fortsatt kontinuerlig avtalsuppföljning och kravställning i befintliga och nya entreprenadsavtal samt kommunikation om vikten av miljöriktig avfallshantering och vilka effekter det ger.

Resultatmål:

2.2.1 (1.1.1 Mprg) Kommunens utsläpp av växthusgaser minskar med 20 procent till år 2020 per invånare med 2009 som basår

Nyckeltal	Resultat 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020
Förändring av växthusgasutsläpp per invånare.		2 %	2 %	2 %	2 %

Förändring av växthusgasutsläpp per invånare

Avfallsverksamheten är en av flera kuggar i hjulet för att hjälpa till att minska kommunens utsläpp av växthusgaser. Detta görs genom att till exempel erbjuda matavfallsinsamling för produktion av biogas, arbeta med att minska matsvinn, förebygga avfall och ställa krav på fossilbränslefria sopbilar i upphandling. Basåret 2009 var det totala utsläppet av växthusgaser 55340 ton CO₂. År 2020 ska utsläppen vara 44 273 ton. För att uppnå detta måste växthusgasutsläppen årligen minska med 2 %.

Inriktningsmål:

2.3 God bebyggd miljö

Ambitioner kommande budgetperiod är att öka återvinningen av matavfall och förpackningar samt förbättra möjligheten till återvinning för kommuninvånarna.

Styrkor är att kommunen har ett väl etablerat system för återvinning med bland annat matavfallsinsamling och återvinningsstationer. Invånarna har en god vilja att sortera ut matavfall och lämna material till återvinning.

En svaghet är problematiken med att finna lämpliga platser för etablering av återvinningsstationer.

Åtgärder som planeras för måluppfyllelse är kommunikation till invånarna om möjligheten och vikten av att sortera sitt avfall och fortsatt samarbete med Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB för att hitta fler platser för återvinningsstationer i kommunen.

Resultatmål:

2.3.1 (4.3 Mprg) Möjligheten till sortering av avfall ska förbättras för de som bor och verkar i kommunen

Nyckeltal	Resultat 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020
Mängd insamlat matavfall per invånare	35 kg	35 kg	35,5 kg	36 kg	36,5 kg
Andel hushållsavfall som materialåtervinns	45 %	43 %	45 %	48 %	50 %
Antal tillkommande återvinningsstationer i kommunen			3	1	1

Danderyds kommun arbetar för att avfallsslag som kan materialåtervinnas sorteras ut som till exempel matavfall, förpackningar och returpapper samt grovavfall. Sedan länge tillämpar kommunen en viktbaserad avfallstaxa som uppmuntrar till sortering och minimering av avfall. För att mäta resultatmålets uppfyllelse används tre nyckeltal.

Mängd insamlat matavfall per invånare

Matavfall som sorteras ut från hushåll och verksamheter behandlas biologiskt och blir till biogas

och biogödsel. Under 2016 samlades 1135 ton matavfall in från verksamheter och hushåll i Danderyd vilket innebär 35 kg matavfall per invånare. Detta var i nivå med målsättningen för året. Avfallsverksamheten arbetar ständigt för att fler hushåll och verksamheter ska sortera ut sitt matavfall separat och föreslår i och med måluppfyllelsen att målnivåerna höjs med 0,5 kg per år fram till 2020.

Mängd hushållsavfall som materialåtervinns

Nyckeltalet mäter den mängd matavfall, grovavfall och förpackningar som kommuninvånarna lämnar till återvinning i Danderyd. Nyckeltalet trappar upp mot den målnivå som återfinns i den SÖRAB-gemensamma avfallsplanen om 50 % materialåtervinning till år 2020. Med nuvarande måluppfyllelse ser utvecklingen positiv ut. Målet ställer krav på att kommunen erbjuder förbättrad möjlighet till återvinning och informerar invånarna om vikten av återvinning.

Antal återvinningsstationer i kommunen - nytt nyckeltal

Förpackningar och returpapper utgör en stor del av hushållens avfall och ska sorteras ut för att återvinnas. Ansvarig för att insamla och behandla avfallet är Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB vilket görs genom återvinningsstationer på publika platser. Kommunens roll är att upplåta plats för stationerna. Vid den senaste plockanalysen visade det sig att hushållens soppåsar innehåller 40 % förpackningar och returpapper, som istället för att återvinnas förbränns. Hushållens närhet och tillgänglighet till en återvinningsstation är avgörande för att återvinning ska ske. För att möjligheten till sortering av avfall ska öka för de som bor i kommunen föreslås ett nytt nyckeltal om antalet tillkommande återvinningsstationer i kommunen. I Danderyds kommun finns idag nio återvinningsstationer.

Inriktningsmål:

2.4 Giftfri miljö

Ambitionen kommande budgetperiod är att minska mängden avfall och säkerställa att farligt avfall sorteras rätt.

Styrkor är det goda tjänsteutbudet för insamling av farligt avfall genom Returkassen och den mobila återvinningscentralen. Den mobila återvinningscentralen tar även emot möbler och saker till återbruk vilket minskar mängden avfall. Internt inom kommunen används återbruksportalen Reko som bidrar till minskade avfallsmängder internt.

Svagheter är att kommunen inte har någon permanent plats för inlämning av återbruk och farligt avfall utan endast en mobil lösning.

För att förbättra måluppfyllelsen kommer verksamheten fokusera på kommunikation kring den mobila återvinningscentralen och Returkassen samt utvärdera användningen för att identifiera eventuella förbättringar. Kommunens återbruksportal Reko kommer att utvärderas för att nå ökad användning.

Resultatmål:

2.4.1 (5.3 Mprg) Mängden avfall och dess farlighet ska minska

Nyckeltal	Resultat 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020
Antal aktiviteter som främjar minimering och förebyggande av avfall	1	Minst 1st	Minst 1st	Minst 1st	Minst 1st
Mängd farligt avfall i hushållsavfallet vid	0,08%		0,01%		0 %

Nyckeltal	Resultat 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020
plockanalyser					
Mängd insamlat hushållsavfall per invånare	407		401	398	396

Högsta prioritet i EUs avfallshierarki är att förebygga, minimera avfall och minska avfallets farlighet. För resultatmålet presenteras tre nyckeltal.

Antal aktiviteter som främjar minimering och förebyggande av avfall

För att öka medvetenheten om att produkter i hög mån kan återanvändas genomför verksamheten minst ett projekt per år som främjar minimering och förebyggande av avfall. Aktiviteten kan rikta sig mot den interna organisationen eller kommunens invånare och verksamhetsutövare.

Mängd farligt avfall i hushållsavfallet vid plockanalyser

För att minska avfallets farlighet erbjuder kommunen ett flertal tjänster som underlättar för hushållen att lämna avfallet till rätt behandling. Regelbundet genomförs plockanalyser som visar på mängden farligt avfall som lagts i restavfallet. Under 2015 genomfördes en plockanalys för att utvärdera delmålperioden 2013–2016 för avfallsplanen. Analysen visade att endast 0,08% farligt avfall fanns i den vanliga soppåsen från enbostadshus och 0 % i soppåsen från flerfamiljshus. Resultatet från 2015 får representera även 2016. Nästa plockanalys planeras genomföras 2018.

Mängd insamlat hushållsavfall per invånare - nytt nyckeltal

För att följa utvecklingen av mängden hushållsavfall som lämnas i Danderyd per år fördelat per invånare föreslås det nya nyckeltalet. Nyckeltalet följer det SÖRAB-gemensamma avfallsplanmålet om att mängden hushållsavfall ska minska med 50 kilo per invånare från 2009 till 2020. År 2009 samlades 446 kg hushållsavfall in per invånare och för att nå målet ska insamlingen endast generera 396 kg per invånare år 2020. Nyckeltalets målnivåer visar på den nödvändiga minskningen av mängder som krävs för att nå målet. År 2016 samlades 407 kg hushållsavfall per invånare in.

3 Ekonomi (budget)

3.1 Drift

Verksamhet	Bokslut 2016	Budget 2017	Budgetförslag KS 2018	Budgetförslag nämnd		
				2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter	23,8	25,1		26,9	29,0	29,0
- Balansering eget kapital	0,8	2,5		0,7	-1,4	-1,4
Verksamhetens kostnader	-24,6	-27,6		-27,6	-27,6	-27,6
Nettokostnader	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
Fond	-0,8	-3,3		-4,1	-2,7	-1,3

Fonden redovisar utgående balans för året.

3.1.1 Kommentarer till driftsbudget

Avfallsverksamhetens intäkter kommer från de taxor som kommunens abonnenter betalar för sin

avfallshämtning. Kostnaderna utgörs av ersättning till de entreprenörer som samlar in avfall på uppdrag av kommunen, behandlingarkostnader för det insamlade avfallet, kostnad för återvinningscentraler samt administration.

Förvaltningen bedömer att verksamhetens intäkter kommer att öka med 1,7 mnkr medan kostnaderna kommer att vara oförändrande jämfört med 2017.

Intäkter

Avfallsverksamhetens budget är underfinansierad sedan ett tidigare överskott återbetalats abonnenterna. Sedan 2017 pågår ett arbete för att återfå budgeten i balans genom stegvisa taxehöjningar. För 2018 föreslås taxan att höjas med 7 %, likt föregående år. Höjningen kommer att generera 1,7 mnkr mer intäkter för året och utgående balans 2018 prognostiseras vara - 4,1 mnkr. Taxehöjningen kommer att genomföras jämt över samtliga poster i taxan vilket innebär att både rörliga och fasta kostnader höjs med 7 %.

Kostnader

Verksamhetens driftsbudget för år 2018 präglas till största del av de kostnader som insamling och behandling av avfall från kommunens abonnenter medför. Verksamheten är mitt i en pågående driftsentreprenad där fokus ligger på uppföljning och utveckling av det befintliga avtalet. Arbetet bedrivs genom kontinuerliga drifts-, avtals-, och arbetsmiljömöten mellan avfallsverksamheten och entreprenören. Parallellt pågår ett intensivt arbete med arbetsmiljörelaterade frågor vid avfallshämtning samt utveckling av styrdokument och fysiska planeringsprojekt.

Under 2017 har en tillfälligt anställd arbetat heltid med arbetsmiljörelaterade frågor vid avfallshämtning. Arbetet kommer att kvarstå under flertalet år varför tjänsten föreslås bli permanent från och med 2018. Tjänsten föreslås delas med fastighetsavdelningen som har behov av specialkompetens inom avfall. I budgeten finns en tjänst om 70 % för avfallsverksamheten inräknad. Kostnaden för tjänsten motsvarar föregående års kostnad för extrapersonal och påverkar inte den totala budgeten.

SÖRAB har aviserat om en höjning av taxan för återvinningscentraler. SÖRAB-kommunerna betalar idag 98 kr per invånare och år och höjningen kommer att ske under fem år med 5 % 2017 och 2018 och sedan 3 % 2019, 2020 och 2021. Taxan per invånare kommer därmed att stiga från 98 kr till 121 kr år 2021. De ökade intäkterna kommer att användas för att etablera fler returparker och utveckla befintliga återvinningscentraler inom SÖRAB-regionen.

SÖRAB har inför 2018 inte aviserat om någon höjning av avgifterna för avfallsbehandling. Totalt utgör ca 8 mnkr av verksamhetens kostnader avgifter till avfallsbolaget. Varav 4,2 miljoner är behandlingsavgifter för avfall, 3,5 mnkr för de stationära återvinningscentralerna och mobila återvinningscentralen som kommer på onsdagar och 0,3 mnkr för den mobila återvinningscentralen som kommunen beställt till lördagar.

3.2 Investeringar

Verksamhet	Bokslut 2016	Budget 2017	Budgetförslag KS 2018	Budgetförslag nämnd		
				2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter						
Verksamhetens kostnader	0,6	1	0,7	0,7	0,7	0,7
Nettokostnader	0,6	1	0,7	0,7	0,7	0,7

För 2018 budgeteras 0,7 mnkr i investeringsbudget för inköp av avfallskärl.

4 Förslag till budget 2018

Avfallverksamheten har ett underskott i budgeten som uppstått efter att taxan sänkts för att återbetala ett tidigare överskott till abonnenterna. Avfallsfondens ingående balans och den förväntade nivån på avfallsfonden förväntas vara -3,3 mnkr. För att skapa balans i budget krävs taxehöjningar som skapar ökade intäkter. 2017 genomfördes en taxehöjning om 7 % och kontoret föreslår nu ytterligare en höjning av avfallstaxan om 7 % till 2018. Kontoret prognostiserar även att en höjning om 8 % till 2019 kommer vara nödvändig. Om en höjning om 7 % beslutas väntas utgående balans 2018 vara 4,1 mnkr. Förutsatt en fortsatt likartad utveckling på kostnadssidan och med höjningar om 7 % 2018 och 8 % 2019 beräknas fonden åter ha ett positivt värde år 2021.

5 Utmaningar inför framtiden

Avfallsverksamheten står inför två stora utmaningar under 2017.

Budget i balans

Avfallstaxans uppgift är att genom intäkter säkerställa att avfallsverksamhetens kostnader täcks. Det nuvarande underskottet i avfallsfonden kräver justeringar av avfallstaxan. För 2018 föreslås en höjning om 7 % utan strukturella förändringar i taxan. Under 2018 kommer arbetet med att se över taxans struktur och innehåll att fortsätta. Målet är att fortsatt erbjuda ett tillfredsställande avfallstjänsteutbud och förbättra möjligheten till återvinning i kombination med en budget i balans.

Plats för avfall

En ökad exploatering och förtätning av kommunen har påbörjats och väntas intensifieras. Avfallsverksamheten har en viktig roll i arbetet med att säkerställa att infrastruktur och systemlösningar är hållbara för både den som hämtar och lämnar avfall. Den ökade utbyggnadstakten ställer krav på fördjupad kunskap på området och ökade personella resurser.